

Janina Kamionkowa

"Cześć i dynamit". Literatura a rewolucja, Maria Janion [w:] "Literatura polska wobec rewolucji", Warszawa 1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/43, 180

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ JANION Maria: "Cześć i dynamit". Literatura a rewolucja. W: Literatura polska wobec rewolucji. Praca zbiorowa pod redakcją Marii Janion. PIW. Warszawa 1971. IBL PAN. Historia i Teoria Literatury. Studia. 30, s. 5-40.

Punkt wyjścia rozważań autorki stanowi rozpatrzenie fenomenu rewolucji w Marksowskiej wizji dziejów i w świadomości pisarzy i myślicieli XIX w. Ukazano wpływ Wielkiej Rewolucji Francuskiej na narodziny nowożytnej antropologii rewolucyjnej oraz ekspansję tej antropologii w literaturze. Scharakteryzowano koncepcję czasu w rewolucyjnej wizji dziejów, znaczenie przemocy i rolę klęski w ethosie rewolucyjnym, wskazano na pokrewieństwa romantyzmu i rewolucji. Dalsze wywody służą uzasadnieniu tezy, że literatura aktywnie współtworzy i zarazem podziela "universum duchowe rewolucji", a romantyzm jest pod tym względem zapoczątkowaniem nowej relacji między "słowem" a "czynem". Wyodrębniwszy dwie interpretacje rewolucji w kulturze europejskiej /jako destrukcji i jako ładu/ autorka wskazała odpowiadające im tendencje i zjawiska literackie XIX i XX w.

BP/43

J.K.

/II/ RAWIŃSKI Marian: Rok 1846 w literackiej legendzie. W: Literatura polska wobec rewolucji. Praca zbiorowa pod redakcją Marii Janion. PIW. Warszawa 1971. IBL PAN. Historia i Teoria Literatury. Studia. 30, s. 110-145.

Przegląd i analiza postaw pisarzy polskich wobec zagadnienia rzezi galicyjskiej. Autor uwzględnia przede wszystkim wybitne w historii literatury nazwiska - Krasińskiego, Słowackiego, Ujejskiego, Orkana, Wyspiańskiego, Żeromskiego, Jasieńskiego, oraz pozycje o uznanych walorach artystycznych, m.in. "Psalmy przyszłości", "Skargi Jeremiego", "Wesele", "Piast", "Turoń", "Słowo o Jakubie Szeli". Przegląd dokonany został w oparciu o materiałowe i interpretacyjne przewartościowanie historycznej wiedzy o "rabacji" chłopskiej, jakie nastąpiło w historiografii Polski Ludowej.

BP/43

M.R.